

فصل ۳

حسابداری امور مرتبط با تنخواه گردان

تنخواه‌گردان یکی از وظایف مهم حسابداری دریافت و پرداخت است زیرا به صورت مستقیم با دریافت و پرداخت وجود نقد در ارتباط است و هرگونه اشتباه و یا عدم دقت موجب از دست رفتن بخشی از منابع مالی مؤسسه شده و مسئول جبران این خسارت هم شخص تنخواه‌دار است، لذا کنترل اسناد و دقت در دریافت و پرداخت وجود نقد و امنیت‌داری و درستکاری در این شغل از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است.

«ثُمَّ أَذَاء الْأَمَانَةِ، فَقَدْ حَابَ مَنْ لَيْسَ مِنْ أَهْلِهَا»

یکی دیگر از وظایف الهی، ادای امانت است، آن کس که امانت‌ها را پردازد زیان کار است (از ما نیست)

نهج البلاعه خطبه ۱۹۹ - بند ۳

ثبت تnxواه‌گردان

مقدمه

هدف از بیان مطالب و مفاهیم در این بخش این است که با وظایف و رفتارهای یک کمک حسابدار (در بخش حسابداری تnxواه‌گردان) در محیط کار آشنا شوید.

- آیا می‌دانید تnxواه‌گردان چیست؟
- آیا می‌دانید تnxواه‌دار چه کسی است؟
- وظیفه یک تnxواه‌دار چیست؟
- آیا می‌دانید چگونه تnxواه ترمیم می‌شود؟
- آیا می‌دانید تnxواه‌دار چه خصوصیات اخلاقی باید داشته باشد؟

استاندارد عملکرد

کنترل و ثبت صورت هزینه‌ها (tnxواه) بر اساس آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های تnxواه

شاپیستگی‌هایی که در این فصل کسب می‌کنید:

- صدور سند حسابداری افتتاح تnxواه‌گردان
- تطبیق اسناد هزینه با آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های تnxواه گردان
- کنترل محاسبات اسناد و فاکتورها
- صدور سند حسابداری ترمیم تnxواه‌گردان به روشهای مختلف
- صدور سند حسابداری بستن حساب تnxواه‌گردان

افتتاح حساب تنخواه‌گردان

- با توجه به مطالبی که در بحث وجوه نقد فراگرفتیم، این پرسش‌ها مطرح می‌شود:
- آیا می‌توان برای پرداخت مبلغ مخارج جزئی مانند پرداخت کرایه وانت بار و یا خرید یک بسته کاغذ، از چک استفاده کرد؟
  - آیا دیگران این چک‌ها را از مؤسسه می‌پذیرند؟

فعالیت

با کمک هنرآموز جدول زیر را تکمیل نمایید:

نحوه پرداخت	مبلغ (ریال)	فعالیت
پرداخت وجه نقد	۵۰'۰۰۰	خرید مقداری قند برای آبدارخانه مؤسسه
پرداخت از طریق حساب بانک شرکت	۹۰'۰۰۰'۰۰۰	خرید سه دستگاه رایانه به همراه متعلقات آن
	۴'۰۰۰'۰۰۰'۰۰۰	خرید ماشین آلات تولیدی
	۴۵۰'۰۰۰'۰۰۰	خرید ساختمان برای مؤسسه
	۲۰۰'۰۰۰	پرداخت کرایه پیک موتوری
	۱۵۰'۰۰۰	خرید دو بسته کاغذ

با توجه به فعالیت فوق، متوجه می‌شویم که بخشی از پرداخت‌ها را نمی‌توان از طریق صدور چک انجام داد لذا باید روش دیگری برای این‌گونه پرداخت‌ها به کار برد. یکی از راه‌های موجود استفاده از تنخواه است.

تنخواه‌دار (مسئول تنخواه‌گردان) کیست؟

فردي که مبلغ مشخصی پول نقد (تنخواه) مؤسسه در اختیار او می‌باشد و با داشتن اعتقاد به خدا و التزام قلبی در حفظ و نگهداری وجود نزد خود کوشاید و از هرگونه استفاده از وجود نقد نزد خود، به جز در راستای اهداف مؤسسه پرهیز می‌کند. پرداخت هزینه‌های جزئی مؤسسه بر عهده وی بوده و باید بداند استفاده نابهجه و نادرست، خیانت در امانت محسوب می‌گردد، و این عمل برخلاف رفتار حرفه‌ای یک حسابدار می‌باشد.

انواع روش‌های مورد استفاده در حسابداری تنخواه‌گردان:

در سازمان‌ها و مؤسسات، تنخواه‌گردان به دو روش استفاده می‌گردد که هر مؤسسه بر طبق آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصوب و رعایت سقف تنخواه‌گردان یکی از این روش‌ها را انتخاب و طبق آن عمل می‌نماید:

- الف) تنخواه‌گردان به روش متغیر
- ب) تنخواه‌گردان به روش ثابت

الف) تنخواه‌گردان به روش متغیر:

در این روش معمولاً سقف مبلغ تنخواه‌گردان توسط مدیران مؤسسه تعیین شده و مدت زمان استفاده از آن طبق آیین نامه تنخواه‌گردان و دستورالعمل‌های تصویب شده در مؤسسات می‌باشد. حساب تنخواه‌گردان ایجاد و با انجام هزینه در طول دوره، گردش مالی پیدا می‌کند و در پایان دوره مالی بسته شود.

ب) تنخواه‌گردان به روش ثابت:

در این روش مانند روش قبل، تنخواه‌گردان را با توجه به دستورالعمل‌ها و آیین نامه‌های تنخواه جهت تأمین مخارج انجام شده، ایجاد می‌نماییم. ولی این حساب در طول دوره مالی بابت انجام هزینه، هیچ‌گونه گردش مالی نداشته و رقمی در آن ثبت نمی‌شود تا پایان دوره مالی که بسته شود.

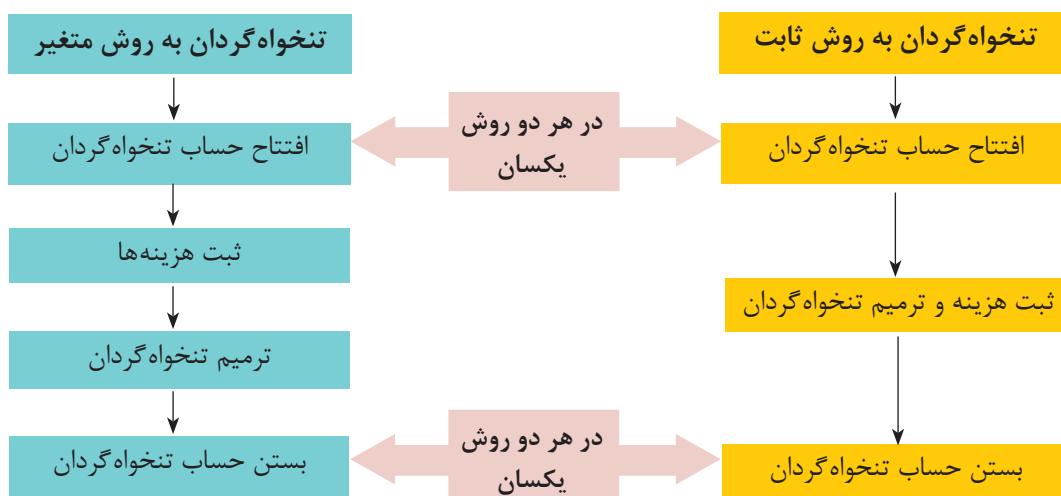
رویهٔ حسابداری تنخواه‌گردان

به طور کلی تنخواه‌گردان دارای چهار مرحله است که عبارت‌اند از :

- ۱ فرایند افتتاح حساب تنخواه‌گردان (در هر دو روش یکسان است)
- ۲ فرایند ثبت هزینه‌های تنخواه‌گردان
- ۳ فرایند ترمیم حساب تنخواه‌گردان
- ۴ فرایند بستن حساب تنخواه‌گردان

در روش تنخواه‌گردان ثابت فرایندهای ۲ و ۳ در هم ادغام می‌گردد.

تذکر

حسابداری امور مرتبط با تنخواه‌گردان

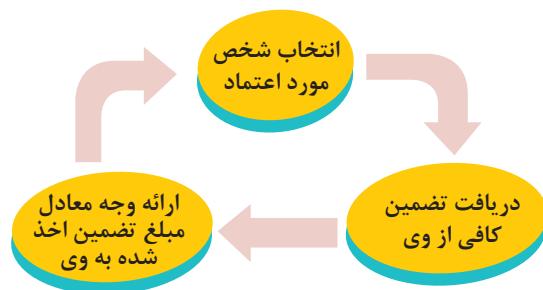
فرایند افتتاح حساب تنخواه‌گردان:

فرایند افتتاح حساب تنخواه‌گردان شامل موارد زیر است :

۱) انتخاب شخص مورد اعتماد

۲) دریافت تضمین کافی از وی

۳) ارائه وجه، معادل مبلغ تضمین اخذ شده، به وی

فعالیت

جدول زیر را با کمک هنرآموز تکمیل نمایید:

نتیجه	تشخیص	فعالیت
منجر به صدور سند حسابداری نمی‌شود.	رویداد مالی نمی‌باشد	انتخاب شخص مورد اعتماد
	رویداد مالی می‌باشد	دریافت تضمین کافی از وی
منجر به صدور سند حسابداری می‌شود.		ارائه وجه، معادل مبلغ تضمین اخذ شده به وی

فعالیت

پس از توجه به توضیحات هنرآموز در ارتباط با فرد انتخاب شده برای تنخواه‌گردان، جدول زیر را تکمیل نمایید:

علت	تشخیص	فعالیت تنخواه‌دار
باید طبق دستورالعمل اجرایی تنخواه خرج کند	مجاز نیست	به هر میزان برای مؤسسه خرج نماید.
		به همکاران مؤسسه وام دهد.
		جهت مصارف شخصی خود برداشت نماید.
		قبوض آب، برق، گاز و تلفن مؤسسه را بپردازد.

فعالیت

پس از توجه به توضیحات هنرآموز در ارتباط با دریافت تضمین از تنخواهدار، جدول زیر را تکمیل نمایید:

عملت	تشخیص	فعالیت
		آیا گرفتن تضمین الزامی است؟
		میزان تضمین چقدر باشد؟
		تضمين به چه صورتی باشد؟
		آیا گرفتن شناسنامه یا کارت ملی هم تضمین است؟

فعالیت

پس از توجه به توضیحات هنرآموز در ارتباط با ارائه وجه به تنخواهدار، جدول زیر را تکمیل نمایید:

عملت	تشخیص	فعالیت
		آیا بهتر است وجه نقد ارائه شود یا چک بانکی؟
		وجه نقد یا چک بانکی به چه مبلغی باشد؟
		آیا بابت ارائه وجه نقد یا چک بانکی رسید دریافت شود؟

در ثبت فعالیت‌های حسابداری علاوه بر ثبت رویدادهای حسابداری به صورت دستی (سندهای حسابداری و ثبت در دفتر روزنامه و انتقال به دفترکل و تهیه انواع گزارش‌های لازم بر روی فرم‌های کاغذی) از نرم‌افزارهای رایج در بازار هم استفاده می‌گردد، در این نرم‌افزارها پس از صدور سندهای حسابداری و تأیید آن، عملیات حسابداری در دفاتر مربوطه به صورت خودکار (اتوماتیک) ثبت و انتقال داده‌ها در سیستم صورت می‌پذیرد و با انتخاب نوع گزارش و بازه (محدوده) زمانی آن، می‌توان گزارش دلخواه را از سیستم دریافت نمود.

حسابداری امور مرتبط با تنخواه‌گردان

مثال:

مؤسسه تجاری ایرانیان در تاریخ اول بهمن ماه ۱۳۹۴ پس از اخذ تضمین لازم، چک شماره ۲۱۳۱۳۳ ملی شعبه قصر جاری شماره ۱۲۰۰ به مبلغ ۲۰۰۰،۰۰۰ ریال را در وجه آقای تقی مسئول تنخواه‌گردان شرکت صادر نمود.

مطلوب است :

۱) سند حسابداری رویداد مربوط به افتتاح تنخواه‌گردان آقای تقی را تکمیل نمایید.

شماره صفحه دفتر روزنامه:	مؤسسه تجاری ایرانیان			شماره سند:
تعداد ضمائم:	سند حسابداری			تاریخ سند:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ بستانکار	مبلغ بدھکار
حساب‌های انتظامی - دیگران نزد ما				
طرف حساب‌های انتظامی - دیگران نزد ما				
جمع:				
شرح:				
تصویب کننده:		تأیید کننده:	تنظیم کننده:	

شماره صفحه دفتر روزنامه:	مؤسسه تجاری ایرانیان			شماره سند:
تعداد ضمائم:	سند حسابداری			تاریخ سند:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ بستانکار	مبلغ بدھکار
تنخواه‌گردان آقای تقی				
موجودی نقد - بانک				
جمع:				
شرح:				
تصویب کننده:		تأیید کننده:	تنظیم کننده:	

کار عملی ۱

مسئول حسابداری مؤسسه زاگرس در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۱۷ پس از اخذ تضمین لازم (سفته ضمانت) از آقای رضوی به مبلغ ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال چک شماره ۱۸۳۱۲ بانک ملی جاری ۱۵۳۵ شعبه نارمک را در وجه ایشان به عنوان تنخواه‌گردان صادر نمود.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری این رویداد به صورت دستی و نرم‌افزاری.

کار عملی ۲

با توجه به تصویر چک ارائه شده به آقای شریعت‌منش به عنوان مسئول تنخواه‌گردان مؤسسه دماوند، سند حسابداری مربوطه را به صورت دستی و نرم‌افزاری صادر نمایید.

۱۱۲/۰۹۸۶۲۲۳۱	بانک سپه	تاریخ به عدد: ۱۳۹۴/۵/۸
	شعبه میدان فردوسی	به حروف: هشتم مدادعه یکهزار و سیصد و نود و چهار
به موجب این چک مبلغ: ۱۰۰ میلیون ریال معادل یک میلیون تومان	ریال	در وجه: آقای شریعت‌منش بابت تنخواه‌گردان
یا به حواله کرد بپردازید.		امضا:
/// ۱۰,...,...///		حساب شماره: ۱۲۰۱۸۰۰۶۵۵۶۳۴
*** بدون قلم خوردنگی ***		

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزشیابی			
	نظر هنر آموز	خودارزیابی هنرجو	ناموفق	موفق
ناموفق	موفق	ناموفق	موفق	شناخت آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های تنخواه‌گردان
۱				حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط
۲				همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)
۳				شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری
۴				پاسخ صحیح به سوالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن
۵				ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی
۶				شناخت آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های تنخواه‌گردان
۷				شناخت رویه حسابداری تنخواه‌گردان
۸				شناخت انواع روش‌های تنخواه‌گردان
۹				صدور سند حسابداری افتتاح تنخواه‌گردان
۱۰				صدور سند حسابداری اخذ تضمین از مسئول تنخواه‌گردان

کنترل اسناد هزینه

فعالیت

به نظر شما چه دلایل و مواردی برای غیر معتبر بودن و مردود بودن اسناد مثبته می‌توان برشمرد؟ با دوستان خود بحث و همفکری نموده و حالات ممکن را بررسی نمایید.

علت	تشخیص	فعالیت
امکان تغییر و دستکاری در ارقام	مردود است	فاکتور قلم خورده‌گی داشته باشد. (مخدوش باشد)
		فاکتور تاریخ نداشته باشد.
		فاکتور دارای مهر نباشد.
		فاکتور چاپی نباشد. (دستنویس باشد)
		فاکتور دارای شماره کد اقتصادی و شناسه ملی نباشد.
		محاسبات در متن فاکتور با جمع آن همخوان نباشد.

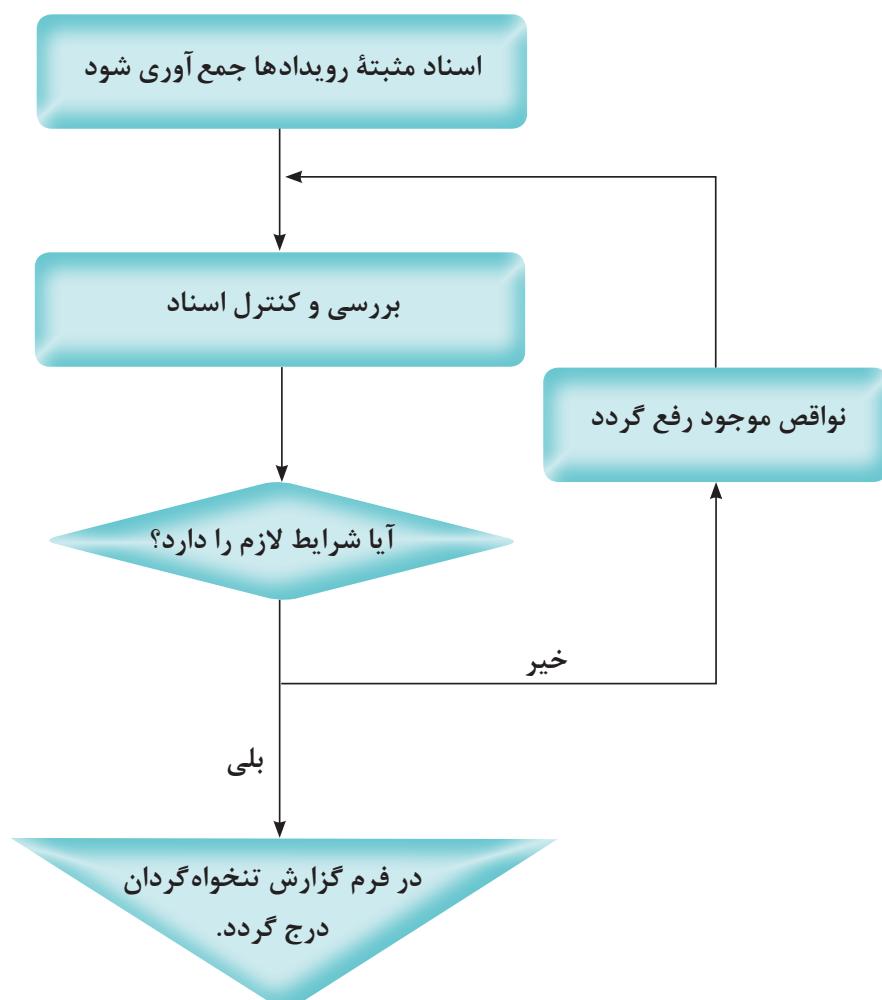
یک فاکتور باید ویژگی‌هایی داشته باشد تا بتواند مورد استناد قرار گرفته و آن را مبنای صدور سند حسابداری قرار داد. مهم‌ترین این شرایط عبارت‌اند از:

- ۱ رسمی و استاندارد بودن فاکتور
- ۲ داشتن نام و شناسه اقتصادی و آدرس شرکت یا مؤسسه صادرکننده
- ۳ تاریخ فاکتور
- ۴ شماره سریال چاپی فاکتور
- ۵ داشتن مهر شرکت یا مؤسسه صادرکننده
- ۶ درج شدن نام و کد اقتصادی و شناسه ملی و آدرس خریدار
- ۷ درج جمع مبلغ فاکتور به صورت عددی و حروفی
- ۸ صحت محاسبات و جمع ارقام فاکتور
- ۹ مخدوش نبودن فاکتور

چنانچه هریک از موارد یاد شده در فاکتور ایراد داشته باشد از نظر حسابداری این فاکتور فاقد ارزش و استناد است و مورد قبول قرار نمی‌گیرد.

بعضی از مؤسسات از فاکتورهای چاپ شده آماده استفاده می‌نمایند. چنانچه مهر مؤسسه و سایر اطلاعات در آن کامل درج گردد و مخدوش نباشد این نوع فاکتورها هم قابل پذیرش است.

- جریان کنترل اسناد مثبته به صورت نمودار زیر آورده شده است:

مسئول تنخواه‌گردان باید این فاکتورها و اسناد مثبته را با رعایت ترتیب وقوع مخارج در فرم خاصی به شکل صفحه بعد درج نموده و کلیه اسناد مثبته مورد نظر را، به ترتیب شماره ردیف، ضمیمه فرم نموده و جهت تأیید مدارک، تحویل واحد حسابداری نماید.

..... مؤسسه	..... گزارش تنخواه گرдан								
واحد حسابداری خواهشمند است، اسناد و مدارک ضمیمه جمعاً به تعداد .... فقره را رسیدگی و وجه آن را به مبلغ .... ریال پرداخت نمایید.									
ملاحظات	قیمت کل	قیمت هر واحد	تعداد	شرح	مشخصات مدارک			ج. ن.	
					نام فروشنده	شماره	تاریخ		
جمع:									
				امضای تأیید کننده	امضای مسئول تنخواه گردان				

فعالیت

علت	تشخیص	فعالیت
اثاثه اداری از گروه دارایی با دوام است.	هزینه نیست	پرداخت بابت خرید اثاثه اداری برای مؤسسه
		پرداخت بابت خرید وسایل نظافت برای مؤسسه
		پرداخت بابت قبض برق مؤسسه
		پرداخت بابت خرید یک دستگاه وانت برای مؤسسه
		پرداخت بابت حق بیمه یک سال آینده وانت
		پرداخت بابت مخارج سوخت و تعویض روغن وانت
		پرداخت بابت اجاره ماه جاری دفتر مؤسسه
		دریافت وجه نقد بابت خدمات انجام شده برای مشتریان
		پرداخت بابت دستمزد ماهانه کارکنان مؤسسه

هر نوع پرداختی که یک مؤسسه یا سازمان بابت دریافت خدمات از دیگران انجام دهد، هزینه برای آن مؤسسه یا سازمان می‌باشد. به طور مثال بابت پرداخت قبض تلفن مؤسسه؛ هزینه تلفن و پرداخت بابت تعمیر دستگاه رایانه مؤسسه پر هزینه تعمیرات رایانه و پرداخت بابت حقوق کارکنان را هزینه حقوق کارکنان می‌نامیم. در هر شرکت، مؤسسه یا سازمانی، انواع مختلفی از هزینه‌ها وجود دارد. عموماً هر قسمت یا واحد سازمانی که این مخارج برای آن انجام می‌شود را یک مرکز هزینه می‌نامیم و یکی از مهمترین وظایف حسابداران و مسئول تنخواه‌گردان این است که مراکز هزینه در سازمان خود را به درستی تشخیص داده و شناسایی و طبقه‌بندی نماید و هزینه‌های مشابه را در یک گروه قرار دهد که به این عمل، طبقه‌بندی و تفکیک حساب‌های هزینه گفته می‌شود.

سرفصل بندی هزینه‌ها دارای یک مزیت مهم است و آن این که از انجام هزینه‌ها در موارد نادرست و غیرضروری جلوگیری کرده و مسئول تنخواه‌گردان به عنوان پرداخت‌کننده این هزینه‌ها، این نوع مخارج را تأیید و پرداخت می‌نماید و از دوباره پرداخت شدن بعضی از هزینه‌ها توسط اشخاص مختلف جلوگیری می‌کند.

در این قسمت مسئول حسابداری تنخواه‌گردان باید توانایی لازم جهت شناسایی انواع هزینه و گروه‌بندی یا سرفصل‌بندی این هزینه‌ها را داشته و قادر باشد فاکتورها و اسناد مثبته را بر اساس طبقه‌بندی مربوطه تفکیک و سپس این فاکتورها و اسناد را براساس آیین‌نامه اجرایی تنخواه‌گردان کنترل و در فرم گزارش تنخواه درج نماید. بعد از کنترل نهایی از نظر تاریخ، صحت، مهر و امضا و جمع مبالغ فاکتورها، آن مدارک را جهت ثبت هزینه در قسمت مربوط به ترمیم تنخواه به عنوان اسناد مثبته استفاده می‌نماییم. یکی از مواردی که مسئول تنخواه‌گردان الزام به کنترل آن دارد، این است که در مورد خرید کالا و پرداخت هزینه‌های مورد نظر آیا مبلغ درصد قانونی مالیات بر ارزش افزوده به قیمت کالاها و خدمات خریداری شده اضافه شده است؟ آیا جمع فاکتورها صحیح می‌باشد؟ و یا در هر پرداختی آیا کسور قانونی آن مورد توجه قرار گرفته است و اعمال شده است؟

فعالیت

در مؤسسه‌ای فرضی طبقه‌بندی و تفکیک سر فصل هزینه را انجام دهید.

نتیجه (سر فصل مناسب)	فعالیت
هزینه حمل و نقل	پرداخت کرایه وانت
هزینه اجاره محل کار	پرداخت اجاره دفتر مؤسسه
	پرداخت قبض آب مؤسسه
	پرداخت حقوق کارمندان مؤسسه
	پرداخت کرایه پیک موتوری
	پرداخت قبض برق مصرفی مؤسسه
	پرداخت کارمزد بانکی
	پرداخت مخارج حمل و نصب سیستم شبکه رایانه‌ای مؤسسه

دربارهٔ نحوه افتتاح تنخواه‌گردان به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- ۱ به چه دلیلی یک فاکتور مورد قبول قرار نمی‌گیرد؟
- ۲ به چه دلیل لازم است کلیه اسناد و فاکتورها را در فرم گزارش تنخواه‌گردان درج نماییم؟
- ۳ اسناد و فاکتورها براساس چه مبنایی در فرم گزارش تنخواه‌گردان درج می‌گردد؟
- ۴ پس از تکمیل گزارش تنخواه‌گردان چه کاری باید انجام داد؟

مثال:

آقای تقوقی مسئول تنخواه‌گردان مؤسسه تجاری ایرانیان در تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۵ اسناد هزینه‌ای به شرح زیر را به واحد حسابداری ارائه نمود:

(۱۱/۴) پرداخت مبلغ ۴۵۰،۰۰۰ ریال بابت خرید ملزمومات اداری طبق فاکتور ۲۱۸ فروشگاه نوشت افزار حقیقت

(۱۱/۱۲) پرداخت مبلغ ۶۰۰،۰۰۰ ریال بابت خرید شیرینی طبق فاکتور شماره ۱۸ قنادی شیرین کام

(۱۱/۱۸) پرداخت مبلغ ۳۵۰،۰۰۰ ریال بابت پرداخت کرایه وانت. (بدون هیچگونه قبض و فاکتور)

(۱۱/۲۴) مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال بابت پرداخت قبض تلفن مؤسسه (قبض مهر و ماشین شده تلفن مؤسسه توسط بانک)

مطلوب است:

بررسی اسناد ارائه شده توسط آقای تقوقی و تکمیل فرم گزارش تنخواه‌گردان، چنانچه بدانیم واحد حسابداری پرداخت مورخ (۱۱/۱۸) را به دلیل عدم ارائه مدارک و مستندات تأیید ننموده است.

- به نظر شما آقای تقوقی برای وصول وجه پرداختی در ۱۱/۱۸ چه اقدامی انجام دهد؟

ملاحظات	قیمت کل	قیمت هر واحد	مقدار/تعداد	شرح	مشخصات مدارک			نام فروشنده	شماره	تاریخ	جه.
					جمع:	امضای تأیید کننده	امضای مسئول تنخواه‌گردان				
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

تمرین عملی ۱

آقای رضوی مسئول تنخواه‌گردان مؤسسه زاگرس در تاریخ ۱۳۹۴/۳/۳۱ اسناد و مدارک زیر را، پس از انجام پرداخت‌های نقدی از تاریخ ۱۳۹۴/۲/۱۷ الی ۱۳۹۴/۳/۳۱ جمع‌آوری نموده است.
مطلوب است:

کنترل این اسناد و طبقه‌بندی آنها و تکمیل فرم گزارش تنخواه‌گردان جهت ارائه اسناد به واحد حسابداری.

فروشگاه امیری					
شماره: ۱۸۳	فاکتور فروش	تاریخ: ۱۳۹۴/۲/۱۷	صورت حساب آقای / شرکت: مؤسسه زاگرس	کد اقتصادی: ۱۰۰۳۳۳۶۹۲۰۰	شماره ثبت:
ردیف	مبلغ کل	فی	تعداد	شرح	
۱	۲۴۰،۰۰۰	۱۰،۰۰۰	۲۴ عدد	روان نویس	
۲	۶۰،۰۰۰	۱۵،۰۰۰	۴ عدد	لاک غلط‌گیر	
۳	۵۰،۰۰۰	۵،۰۰۰	۱۰ حلقه	نوار چسب شیشه‌ای	
۴	۳۰۰،۰۰۰	۲۵،۰۰۰	۱۲ بسته	مداد مشکی	
جمع کل: ششصد و پنجاه هزار ریال					
آدرس: تهران - بازار نوروزخان، پلاک ... تلفن ۳۳۳۳۰۰۰۰ مهر و امضا فروشنده: 					

شماره: ۱۸۴۱	تاریخ: ۹۴/۲/۲۰
مأموریت اتومبیل کرایه آذربخش شبانه‌روزی - با مجوز طرح ترافیک	
مقصد: خیابان اتحاد پایان ساعت:	مسافر شرکت / آقای / خانم: زاگرس نام راننده: علوی
مبدأ: خیابان شهید بهشتی شروع ساعت:	مبلغ دریافتی: ۲۰۰،۰۰۰ ریال
مأموریت اتومبیل کرایه آذربخش تلفن: ۸۸۷۷۴۰۰۰	آدرس: خیابان شریعتی، چهار راه قصر، پلاک ..... تلفن ۸۸۷۷۴۰۰۰ (ده خط)

شماره فاکتور: ۳۳۹	فروشگاه مصنوعات اداری و دفتری مجربيان	تاریخ: ۱۳۹۴/۲/۲۵			
کد اقتصادی: ۱۱۰۴۵۴۵۵۵۳۲	صورت حساب فروش کالا	آدرس نمایشگاه تهران: میدان حسن آباد، خیابان حافظ، پلاک ..... تلفن: ۶۶۳۴۸۰۰۰			
خریدار: مؤسسه زاگرس		آدرس و تلفن: تهران خیابان میرداماد پلاک ..... - تلفن ۲۲۳۵۰۰۰۱			
ردیف	شرح کالا	تعداد	واحد کالا	بهای واحد	بهای کل (ریال)
۱	میز اداری چوبی ساده	۴	دستگاه	۳۰۰،۰۰۰	۱،۲۰۰،۰۰۰
۲	صندلی گردان	۴	دستگاه	۳۵۰،۰۰۰	۱،۴۰۰،۰۰۰
۳	کمد اداری شیشه دار قفل دار	۲	دستگاه	۲۰۰،۰۰۰	۴۰۰،۰۰۰
۴	فایل اداری چوبی قفل دار	۱	دستگاه	۱۰۰،۰۰۰	۱۰۰،۰۰۰
۵	کرایه حمل و تحویل و نصب کالا				۳،۲۰۰،۰۰۰
جمع کل: سه میلیون و دویست هزار ریال					
مهر و امضای فروشنده:	مصنوعات اداری و دفتری مجربيان	تلفن:	محل امضای خریدار:		

ردیف	مشخصات مدارک	تاریخ	نام فروشنده	شماره	شرح	مقدار/تعداد	قیمت هر واحد	قیمت کل	ملاحظات	مؤسسه زاگرس گزارش تنخواه گردان آقای رضوی	
										جمع:	امضای مسئول تنخواه گردان
											امضای تأیید کننده

ثبت نمودن اسناد هزینه و ترمیم تنخواه‌گردان

در بخش قبل آموختیم، هزینه‌ها و مخارجی را که مسئول تنخواه انجام داد، به چه نحوی بررسی و طبقه‌بندی و در فرم گزارش تنخواه‌گردان درج و به واحد حسابداری ارائه شد تا مورد بازنگری و تأیید قرار گیرد.

فعالیت

حال این پرسش مطرح می‌شود که آیا مسئول تنخواه، وجه کافی برای انجام مخارج مؤسسه را دارد؟ برای پرداخت مخارج ضروری چه باید کرد؟ بعد از بحث در کلاس، جدول زیر را تکمیل نمایید.

نتیجه	فعالیت
	به دلیل نداشتن پول، هیچ خرج دیگری انجام نمی‌دهد.
	برای انجام مخارج، از اموال شخصی خود خرج کند.
	از دیگران قرض بگیرد.
	به حسابداری مراجعه کرده و پیگیر دریافت وجه خرج شده شود.

فرایند ثبت هزینه‌ها و ترمیم تنخواه‌گردان در روش تنخواه ثابت:
 مسئول تنخواه‌گردان به ازای مبالغی که برای مخارج مؤسسه یا شرکت می‌پردازد، اسناد مالی را تهیه و با توجه به این اسناد گزارش تنخواه را تکمیل و به واحد حسابداری ارائه می‌نماید.
 گزارش تنخواه را به همراه اصل فاکتورها و اسناد تحويل واحد حسابداری می‌نماید تا پس از بررسی و تأیید نهایی معادل جمع آن، چکی در وجه تنخواه‌گردان صادر و در نتیجه موجودی اولیه تنخواه‌گردان ترمیم گردد.
 ثبت سند حسابداری دستی آن به صورت صفحه بعد است :

ردیف	کد حساب	تاریخ سند:	شماره سند:	شماره صفحه دفتر روزنامه	تعداد ضمایم:	سند حسابداری	مؤسسه.....
				هزینه.....			
				هزینه.....			
				هزینه.....			
xxx				موجودی نقد بانک			
xxx	xxx						جمع:
شرح سند: بابت ثبت هزینه‌ها و ترمیم تنخواه‌گردان							
تصویب کننده :				تأیید کننده :	تنظیم کننده :		

مثال :

در تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۵ آقای تقوی اسناد هزینه‌ای به شرح زیر را به حسابداری ارائه نمود:

۱۱/۱) ملزمات اداری ۴۰۰،۰۰۰ ریال

۱۱/۳) هزینه حمل و نقل ۱۰۰،۰۰۰ ریال

۱۱/۷) پرداخت قبض برق مؤسسه ۶۰۰،۰۰۰ ریال

۱۱/۱۵) پرداخت بابت تعمیرات شوفاز مؤسسه ۷۰۰،۰۰۰ ریال

پس از کنترل اسناد و تأیید آن معادل جمع هزینه‌ها چک شماره ۲۱۳۱۴۸ بانک ملی جاری شماره ۱۲۰۰ در وجه ایشان صادر گردید.

مطلوب است:

تنظیم گزارش تنخواه آقای تقوی و صدور سند حسابداری رویدادهای مربوط به ترمیم تنخواه‌گردان آقای تقوی به روش ثابت به صورت دستی و نرم‌افزاری.

حسابداری امور مرتبط با تنخواه‌گردان

مُؤسسه تجاري ايرانيان	گزارش تنخواه‌گردان آفای رضوي							
واحد حسابداري خواهشمند است، استناد و مدارک ضميمه جمعاً به تعداد .... فقره را رسيدگي و وجه آن را به مبلغ .... ريال پرداخت نمایيد.						(ج)		
ملاحظات	قيمت کل	قيمة هر واحد	مقدار/تعداد	شرح	مشخصات مدارك			(ج)
					نام فروشنده	شماره	تاریخ	
جمع:								
امضای مسئول تنخواه‌گردان								امضای تأیید کننده

— سند حسابداری آن به صورت زیر است:

شماره صفحه دفتر روزنامه:		مُؤسسه تجاري ايرانيان		شماره سند:	
تعداد ضمائم:		سند حسابداري		تاریخ سند:	
ردیف	کد حساب	شرح			
		مبلغ بستانکار	مبلغ بدھکار	مبلغ جزء	
شرح سند:					
تصویب کننده:			تأیید کننده:		
تنظیم کننده:					

فرایند ثبت هزینه‌ها و ترمیم تنخواه‌گردان در روش تنخواه متغیر:
در مرحله کنترل اسناد هزینه، هزینه‌های انجام شده در فرم گزارش تنخواه‌گردان درج و ارائه شده و پس از تأیید هزینه‌های انجام شده در واحد حسابداری، سند حسابداری ثبت هزینه‌ها صادر و سپس نسبت به صدور چک به ازای مبلغ هزینه‌های ارائه و تأیید شده، در وجه مسئول تنخواه‌گردان، اقدام می‌گردد که سند حسابداری آن به صورت زیر است :

(الف) صدور سند حسابداری ثبت هزینه‌ها :

شماره صفحه دفتر روزنامه:	شماره سند:				
تعداد ضمائم:	تاریخ سند:				
ردیف	کد حساب	شرح	سند حسابداری	مؤسسه	شماره سند:
مبلغ بستانکار	مبلغ بدھکار	مبلغ جزء		هزینه	
x x x				هزینه	
x x x				هزینه	
x x x				تنخواه‌گردان آقای.....	
x x x	x x x				جمع:
					شرح:
				تأیید کننده:	تنظیم کننده:
				تصویب کننده:	

(ب) صدور سند حسابداری ترمیم تنخواه‌گردان :

شماره صفحه دفتر روزنامه:	شماره سند:				
تعداد ضمائم:	تاریخ سند:				
ردیف	کد حساب	شرح	سند حسابداری	مؤسسه	شماره سند:
مبلغ بستانکار	مبلغ بدھکار	مبلغ جزء		تنخواه‌گردان آقای	
	x x x				
x x x				موجودی نقد - بانک	
x x x	x x x				جمع:
					شرح:
				تأیید کننده:	تنظیم کننده:
				تصویب کننده:	

تمرین عملی

با توجه به اطلاعات ارائه شده در مثال قبل، سند حسابداری ثبت نمودن هزینه‌ها و ترمیم تنخواه‌گردان آقای تقوی به روش متغیر را صادر نمایید:

شماره سند:	شماره صفحه دفتر روزنامه:	تعداد ضمائم:	مؤسسه ..... سند حسابداری	تاریخ سند:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدھکار	مبلغ بستانکار
		هزینه			
		هزینه			
		هزینه			
		تنخواه‌گردان آقای			
جمع:					
..... شرح: بابت ثبت هزینه‌های انجام شده توسط تنخواه‌گردان آقای					
..... تصویب کننده: تأیید کننده: تنظیم کننده:					

شماره سند:	شماره صفحه دفتر روزنامه:	تعداد ضمائم:	مؤسسه تجاری ایرانیان سند حسابداری	تاریخ سند:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدھکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
..... شرح:					
..... تصویب کننده: تأیید کننده: تنظیم کننده:					

تمرین عملی

آقای شریعتمنش مسئول تنخواه‌گردان مؤسسه دماوند در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۳۱ اسناد و مدارک زیر را پس از انجام پرداخت‌های نقدی از تاریخ ۱۳۹۴/۵/۸ الی ۱۳۹۴/۵/۳۱ جمع‌آوری نموده است، مطلوب است:

۱) تنظیم فرم گزارش تنخواه‌گردان و صدور سند حسابداری ترمیم تنخواه‌گردان به روش ثابت به صورت دستی و نرم‌افزاری.

۱۳۹۴/۵/۱۰) پرداخت مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال بابت خرید ملزومات اداری
۱۳۹۴/۵/۱۲) پرداخت مبلغ ۸۰۰۰۰۰۰ ریال بابت ملزومات آبدارخانه مؤسسه
۱۳۹۴/۵/۱۸) پرداخت مبلغ ۴۰۰۰۰۰۰ ریال بابت خرید یک دستگاه رایانه لوحی برای مؤسسه
۱۳۹۴/۵/۲۵) پرداخت مبلغ ۶۰۰۰۰۰۰ ریال بابت پرداخت هزینه تلفن مؤسسه
۱۳۹۴/۵/۲۸) پرداخت قبض تلفن منزل آقای شریعتمنش به مبلغ ۸۰۰۰۰۰ ریال

مؤسسه دماوند
گزارش تنخواه‌گردان آقای شریعتمنش

واحد حسابداری
خواهشمند است، اسناد و مدارک ضمیمه جمعاً به تعداد .... فقره را رسیدگی و وجه آن را به مبلغ .... ریال
پرداخت نمایید.

ملاحظات	قیمت کل	قیمت هر واحد	تعداد	مقدار / تعداد	شرح	مشخصات مدارک			ج. ن.					
						تاریخ	نام فروشنده	شماره						
.....														
.....					جمع:									
.....					امضای مسئول تنخواه‌گردان									
.....					امضای تأیید کننده									

کار عملی

تنظیم فرم گزارش تنخواه‌گردان و صدور سند حسابداری ترمیم تنخواه‌گردان آقای شریعتمنش به روش متغیر.

ملاحظات	قیمت کل	قیمت هر واحد	تعداد	شرح	مشخصات مدارک			تاریخ	نام فروشنده	شماره	ردیف	
					نام فروشنده	شماره	تاریخ					
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
جمع:												
امضای تأیید کننده:											امضای مسئول تنخواه‌گردان:	

حسابداری امور مرتبط با تنخواه گردان

شماره صفحه دفتر روزنامه:	.....	شماره سند:
تعداد ضمائمه:	سند حسابداری	تاریخ سند:
ردیف کد حساب	شرح	
ردیف کد حساب	شرح	
		جمع:
		شرح:
تصویب کننده:	تأیید کننده:	تنظیم کننده:

شماره صفحه دفتر روزنامه:	.....	شماره سند:
تعداد ضمائمه:	سند حسابداری	تاریخ سند:
ردیف کد حساب	شرح	
ردیف کد حساب	شرح	
		جمع:
		شرح:
تصویب کننده:	تأیید کننده:	تنظیم کننده:

تمرين عملی ۲

سند ترمیم (شارژ) تنخواه‌گردان آقای رضوی را با توجه به اسناد کنترل شده در مرحله قبل به روش تنخواه‌گردان متغیر به صورت دستی و نرم‌افزاری صادر نمایید.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزشیابی			
	ناظر هنر آموز	خودارزیابی هنرجو	ناموفق	موفق
۱		حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط		
۲		همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)		
۳		شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری		
۴		پاسخ صحیح به سوالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن		
۵		ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی		
۶		شناخت کنترل فرم گزارش تنخواه‌گردان و طبقه‌بندی مناسب هزینه‌ها		
۷		شناخت روش‌های مختلف ثبت هزینه (ثبت - متغیر)		
۸		تنظیم گزارش تنخواه‌گردان		
۹		صدور سند حسابداری ترمیم تنخواه به روش ثابت		
۱۰		صدور اسناد حسابداری ترمیم تنخواه به روش متغیر		

فعالیت**تسویه حساب (بستن) تنخواه‌گردان**

در پایان دوره مالی حساب تنخواه‌گردان بسته می‌شود. در فرایند بستن حساب تنخواه‌گردان تفاوتی میان دو روش متغیر و ثابت وجود ندارد.

با راهنمایی هنرآموز و مباحثه در کلاس جدول زیر را تکمیل نمایید:

فعالیت	اقدامات
مسئول تنخواه تمام وجهه را برای مؤسسه خرج نموده و اسناد هزینه را ارائه نماید.	فقط اسناد هزینه به همراه گزارش تنخواه‌گردان ارائه می‌شود.
مسئول تنخواه هیچ مبلغی را خرج نکرده و تمام وجهه نزد وی باقی مانده باشد.	
مسئول تنخواه بخشی از وجهه را خرج و اسناد هزینه را ارائه و مابقی وجهه، نزد ایشان باقی مانده باشد.	
مسئول تنخواه در پایان سال خودش را به مدیران شرکت نشان نداده تا جوابگو باشد.	
مسئول تنخواه بخشی از وجهه را خرج کرده و استناد هزینه را ارائه و از مابقی وجهه اظهار بی‌اطلاعی نماید.	

با توجه به نتایج به دست آمده برای بستن حساب تنخواه‌گردان طبق حالات زیر عمل می‌گردد :

۱ تمامی مبلغ تنخواه‌گردان برای پرداخت مخارج به مصرف رسیده باشد.

مسئول تنخواه‌گردان استناد هزینه را به ترتیب تاریخ وقوع، در فرم گزارش تنخواه‌گردان درج کرده و اصل استناد را ضمیمه فرم نموده و به واحد حسابداری تحويل می‌نماید و پس از تأیید هزینه‌ها سند حسابداری به شرح زیر صادر می‌گردد :

شماره سند:	شماره صفحه دفتر روزنامه:	تعداد ضمائم:	.....	.....	.....	.....
			برگ	سد حسابداری	سد حسابداری	تاریخ سند:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ بستانکار	مبلغ بدھکار	مبلغ جزء	مبلغ بستانکار
		..... هزینه	xxx			
		..... هزینه	xxx			
		..... هزینه	xxx			
		تنخواه‌گردان آقای ..... شرح: بابت ثبت هزینه‌های انجام شده و بستن تنخواه‌گردان آقای	xxxx			
	جمع:		xxx	xxx		
	تنظیم کننده:	تأیید کننده:	تصویب کننده:			

حسابداری امور مرتبط با تنخواه‌گردان

۲ کل مبلغ تنخواه‌گردان به صورت کامل و خرج نشده نزد مسئول تنخواه‌گردان موجود باشد.
در این تاریخ هنوز هزینه‌ای انجام نشده باشد و تمام مبلغ را به حساب بانک شرکت واریز و اصل فیش را به عنوان مدرک به واحد حسابداری ارائه می‌نماید. سند حسابداری این رویداد به صورت زیر است :

شماره صفحه دفتر روزنامه:	شماره سند:
تعداد ضمائم:	تاریخ سند:
مبلغ بستانکار	ردیف کد حساب
xxx	موحدی نقد – بانک
xxx	تنخواه‌گردان خانم
xxx	جمع:
شرح: بابت واریز وجه تنخواه به حساب بانک مؤسسه و بستن تنخواه‌گردان خانم	
تصویب کننده:	تأیید کننده:
تنظیم کننده:	

۳ بخشی از نقد بابت مخارج، پرداخت شده است
مابقی وجه که نزد مسئول تنخواه‌گردان موجود می‌باشد، به حساب بانک شرکت واریز و فیش پرداخت نقدی آن ضمیمه اسناد و مدارک گردیده و اصل اسناد به حسابداری تحويل می‌گردد و با مسئول تنخواه‌گردان تسویه حساب می‌شود، سند حسابداری بستن تنخواه‌گردان به صورت زیر است:

شماره صفحه دفتر روزنامه:	شماره سند:
تعداد ضمائم:	تاریخ سند:
مبلغ بستانکار	ردیف کد حساب
xxx	هزینه .....
xxx	هزینه .....
xxx	موحدی نقد - بانک
xxx	تنخواه‌گردان آقای .....
xxx	جمع:
شرح: بابت ثبت هزینه‌های انجام شده و بستن تنخواه‌گردان آقای	
تصویب کننده:	تأیید کننده:
تنظیم کننده:	

۱ دلیل بستن (تسویه حساب) تنخواه‌گردان چیست؟

۲ به نظر شما آیا می‌توان این حساب را تسویه نکرد؟

مثال :

در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۸ آقای تقی اسناد هزینه زیر را ارائه نمود:

۱۲/۱۷ پرداخت قبض تلفن مؤسسه ۸۰۰،۰۰۰ ریال

۱۲/۲۲ پرداخت بابت هزینه نظافت مؤسسه ۴۰۰،۰۰۰ ریال

۱۲/۲۸ واریز باقیمانده وجه تنخواه‌گردان به بانک

مطلوب است :

۱ صدور سند حسابداری رویدادهای مربوط به بستن تنخواه‌گردان آقای تقی به روش تنخواه‌گردان ثابت به صورت دستی و نرم‌افزاری.

۲ صدور سند حسابداری رویدادهای مربوط به بستن تنخواه‌گردان آقای تقی به روش تنخواه‌گردان متغیر به صورت دستی و نرم‌افزاری.

مرحله بستن (تسویه) تنخواه‌گردان به روش تنخواه‌گردان متغیر :

ملاحظات	قيمت کل	قيمت هر واحد	تعداد	مقدار/تعداد	شرح	مشخصات مدارک			ردیف
						نام فروشنده	شماره	تاریخ	
	۸۰۰،۰۰۰		۱		قبض تلفن	شرکت مخابرات		۱۲/۱۷	۱
	۴۰۰،۰۰۰		۱		فاکتور خدمات نظافتی	شرکت نظیف		۱۲/۲۲	۲
	۸۰۰،۰۰۰		۱		فیش واریز نقدی بانک	فیش بانک		۱۲/۲۸	۳
	۲۰۰۰۰،۰۰۰								جمع: دو میلیون ریال
امضای تأیید کننده					امضای مسئول تنخواه‌گردان				

حسابداری امور مرتبط با تنخواه‌گردان

- سند حسابداری بستن تنخواه‌گردان آقای تقوی به صورت زیر است :

شماره صفحه دفتر روزنامه:	شماره سند:				
تعداد ضمائم:	تاریخ سند:				
مبلغ بستانکار	مبلغ بدھکار	مبلغ جزء	شرح	کد حساب	ردیف
	۸۰۰۴۰۰۰		هزینه تلفن		۱
	۴۰۰۰۰۰۰		هزینه نظافت		۲
	۸۰۰۰۰۰۰		موجودی نقد - بانک		۳
۲۰۰۰۰۰۰۰			تنخواه‌گردان آقای تقوی		۴
۲۰۰۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰۰۰		جمع: دو میلیون ریال		
شرح سند: بابت بستن تنخواه‌گردان و تسویه حساب با آقای تقوی					
تصویب کننده:			تأیید کننده:	تنظیم کننده:	

مرحله بستن (تسویه) تنخواه‌گردان به روش تنخواه‌گردان ثابت :

ردیف	تاریخ	شماره فروشنده	مشخصات مدارک	.....					
				نام	شماره	تاریخ	ردیف		
			مؤسسه گزارش تنخواه‌گردان آقای تقوی						واحد حسابداری
			خواهشمند است، اسناد و مدارک ضمیمه جمعاً به تعداد .... فقره را رسیدگی و وجه آن را به مبلغ .... ریال پرداخت نمایید.						
۱	۱۲/۱۷		قبض تلفن	شرکت مخابرات					۱
۲	۱۲/۲۲		فاکتور خدمات نظافتی	شرکت نظیف					۲
۳	۱۲/۲۸		فیش واریز نقدی بانک	فیش بانک					۳
جمع: دو میلیون ریال									
امضای مسئول تنخواه‌گردان					امضای تأیید کننده				

- سند حسابداری آن به صورت زیر است :

ردیف	کد حساب	شرح	سند حسابداری	تاریخ سند: ۱۳۹۳/۱۱/۱۵	شماره سند: ۲۳	شماره صفحه دفتر روزنامه:
تعداد ضمایم: ۵				مؤسسه تجاری ایرانیان		
		هزینه تلفن			۱	مبلغ بستانکار
		هزینه نظافت			۲	مبلغ بدھکار
		موجودی نقد - بانک			۳	مبلغ جزء
۴		تنخواه‌گردان آقای تقوی				۲۰۰۰۰۰۰۰۰
جمع: دو میلیون ریال						
شرح سند: بابت بستن تنخواه‌گردان و تسويه حساب با آقای تقوی						
تصویب کننده :				تأیید کننده :	تنظیم کننده :	

نکته

۱ نکته قابل توجه اینکه روش تنخواه‌گردان ثابت به دلیل عدم کنترل مناسب و به موقع هزینه‌ها و تنخواه‌گردان چندان مورد توجه قرار نگرفته و اکثر سازمان‌ها و شرکت‌ها و مؤسسات از روش تنخواه‌گردان متغیر استفاده می‌نمایند و در این کتاب هر دو روش آموزش داده شده است ولی روش تنخواه‌گردان متغیر اهمیت بیشتری دارد و کاربردی‌تر است.

۲ در برخی مؤسسات و شرکت‌ها چنانچه فعالیت موردنظر، به صورت پروژه‌ای باشد (مانند ترجیح کالاها و ماشین‌آلات از گمرکات ورودی کشور و پرداخت حقوق ماهانه برای کارکنان و کارگران یک بخش از پروژه راه‌سازی)، در این صورت فقط مراحل اول (افتتاح تنخواه‌گردان) و چهارم (بستن تنخواه‌گردان) انجام می‌شود.

۳ با اینکه در آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط به تنخواه گفته شده که در پایان دوره مالی کلیه مبالغ موجود نزد مسئول تنخواه‌گردان باید به حساب بانک شرکت واریز شده و مانده تنخواه‌گردان صفر گردد؛ اما به دلیل مشکلاتی که ممکن است به صورت ناگهانی و غیرمتوجه برای مؤسسات و شرکت‌ها به وجود آید، به‌ویژه در بخش خصوصی مبلغی تنخواه به صورت سایر حساب‌های دریافتی نزد مسئول تنخواه جهت استفاده در شرایط ویژه (مانند ترکیدگی لوله آب و...) به امانت می‌ماند.

جدول مقایسه‌ای روش تنخواه‌گردان متغیر و ثابت

حسابداری تنخواه‌گردان به روش ثابت			حسابداری تنخواه‌گردان به روش متغیر			مرحله
بستانکار	بدهکار	شرح	بستانکار	بدهکار	شرح	
xxx	xxx	تنخواه‌گردان الف موجودی نقد - بانک بایت افتتاح تنخواه‌گردان	xxx	xxx	تنخواه‌گردان الف موجودی نقد - بانک بایت افتتاح تنخواه‌گردان	آغاز
		در روش تنخواه‌گردان ثابت ثبتی انجام نمی‌شود.	xxx	xxx	هزینه ..... هزینه ..... تنخواه‌گردان الف بایت ثبت هزینه‌ها	باز پرداخت ها
xxx	xxx	هزینه ..... هزینه ..... موجودی نقد - بانک بایت تأمین و ترمیم تنخواه‌گردان	xxx	xxx	تنخواه‌گردان الف موجودی نقد - بانک بایت تأمین و ترمیم تنخواه‌گردان	بایت تأمین تنخواه
xxx	xxx	هزینه ..... هزینه ..... تنخواه‌گردان الف بایت ثبت هزینه‌ها و بستن تنخواه‌گردان	xxx	xxx	هزینه ..... هزینه ..... تنخواه‌گردان الف بایت ثبت هزینه‌ها و بستن تنخواه‌گردان	بستن تنخواه در حالت ۱
xxx	xxx	موجودی نقد - بانک تنخواه‌گردان الف بایت بستن تنخواه‌گردان	xxxx	xxx	موجودی نقد - بانک تنخواه‌گردان الف بایت بستن تنخواه‌گردان	بستن تنخواه در حالت ۲
xxx	xxx	هزینه ..... هزینه ..... موجودی نقد - بانک تنخواه‌گردان الف بایت ثبت هزینه‌ها و بستن تنخواه‌گردان	xxx	xxx	هزینه ..... هزینه ..... موجودی نقد - بانک تنخواه‌گردان الف بایت ثبت هزینه‌ها و بستن تنخواه‌گردان	بستن تنخواه در حالت ۳

کار عملی ۱

با توجه به اسناد و فاکتورهای ارائه شده، اسناد را کنترل و در فرم گزارش تنخواه‌گردان درج و سند حسابداری بستن حساب تنخواه‌گردان آقای رضوی در مؤسسه زاگرس را به روش تنخواه‌گردان ثابت به صورت دستی و نرم‌افزاری صادر نمایید.

فروشگاه محمدی					
شماره:	۲۵۴	فاکتور فروش	تاریخ:	۱۳۹۴/۱۲/۱۷	
شماره ثبت:	صورت حساب آقای / شرکت: مؤسسه زاگرس				
ردیف	شرح	کد اقتصادی:	فروش	شماره:	
مبلغ کل	فی	تعداد			
۱۰۰۰۰،۰۰۰	۲۵۰،۰۰۰	۴ بسته		چای گلستان ۵۰۰ گرمی	۱
۸۵۰،۰۰۰	۸۵،۰۰۰	۱۰ کیلوگرم		قند کله شکسته	۲
۷۵۰،۰۰۰	۷۵،۰۰۰	۱۰ کیلوگرم		شکر سفید	۳
۲،۵۰۰،۰۰۰				جمع کل: دومیلیون و پانصد هزار ریال	
آدرس: نارمک- خیابان دردشت - جنب بانک صادرات - تلفن ۷۷۰۰۰۰۱۴ مهر و امضا فروشنده: فروشگاه محمدی					

شماره :	۷۸۶	متأسسه اتومبیل کرایه آذرخش	تاریخ:	۹۴/۱۲/۲۵
		شبانه روزی – با مجوز طرح ترافیک		
مقصد: خیابان خلیج فارس	مبدأ: شهید بهشتی	مسافر شرکت / آقای / خانم : زاگرس		
پایان ساعت :	۸	نام راننده: احمدی		
متأسسه اتومبیل کرایه آذرخش	مبلغ دریافتی: ۵۰۰،۰۰۰ ریال	آدرس: شریعتی- چهار راه قصر- پلاک ..... تلفن ۸۸۷۷۴۰۰۰ (ده خط)		
تلفن : ۸۸۷۷۴۰۰۰				

شماره :	۵۳۴۲۳۱۴۴۳	الف	بانک ملی ایران شعبه قصر	تاریخ:	۱۳۹۴/۱۲/۲۷
نام صاحب حساب	مؤسسه زاگرس	نام	نام صاحب حساب: نارمک	شماره حساب	۱۵۳۵
مبلغ به عدد:	۲،۰۰۰،۰۰۰ ریال	به حروف:	دو میلیون ریال	تائید می‌شود:	
دریافت و به حساب فوق منظور گردید.					
دريافت شد		شعبه:		نام پرداخت کننده: رضوی	
بانک ملی ایران - شعبه قصر					

مؤسسه زاگرس
 گزارش تنخواه گردان آقای رضوی

واحد حسابداری

خواهشمند است، استناد و مدارک ضمیمه جمعاً به تعداد .... فقره را رسیدگی و وجه آن را به مبلغ .... ریال پرداخت نمایید.

کار عملی ۲

مؤسسه پارسیان از روش تنخواه‌گردان متغیر استفاده می‌نماید:

۱ صدور سند حسابداری افتتاح حساب تنخواه‌گردان به تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۴

۲ صدور سند حسابداری ثبت هزینه‌های انجام شده تا تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۶

۳ صدور سند حسابداری ترمیم تنخواه‌گردان به تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۸

۴ صدور سند حسابداری بستن تنخواه‌گردان در پایان سال مالی به تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۹

شماره : ۹۸۵۶۱۱/۳۴۴	بانک سپه	تاریخ به عدد : ۱۳۹۴/۱۰/۴
به حروف : چهارم دی ماه یکهزار و سیصد و نود و چهار		شعبه میدان رسالت
به موجب این چک مبلغ : بیست میلیون ریال معادل دو میلیون تومان		/// ریال
در وجه : آقای سلطانی بابت تنخواه‌گردان ..... یا به حواله کرد بپردازید		
/// ۴۰,۰۰۰,۰۰۰///	پیویس	/// ۱۶۰۰۳۲۰۰۴۵۶۷۷۲۲۷ حساب شماره

فروشگاه گلستان				
تاریخ: ۱۳۹۴/۱۰/۵				
صورت حساب آقای / شرکت: مؤسسه پارسیان کد اقتصادی:				
ردیف	شرح	تعداد	فی	مبلغ کل
۱	کاغذ ۸۰ گرمی	۲۰	۲۵۰،۰۰۰	۵،۰۰۰،۰۰۰
۲	خودکار آبی و مشکی	۳۰	۵۰،۰۰۰	۱،۵۰۰،۰۰۰
۳	دستگاه ماشین دوخت کاغذ (منگنه)	۴۰	۱۰۰،۰۰۰	۴،۰۰۰،۰۰۰
۴	چسب نواری شفاف	۱۰۰	۲۰،۰۰۰	۲،۰۰۰،۰۰۰
۵	سوzen منگنه	۲۰۰	۱۰،۰۰۰	۲،۰۰۰،۰۰۰
جمع کل: چهارده میلیون و پانصد هزار ریال				
آدرس: میدان رسالت - ابتدای خیابان سمنگان - فروشگاه گلستان				
مهر و امضا فروشنده:				

شماره : ۷۸۶	تاریخ: ۹۴/۱۰/۲۵
مؤسسه اتومبیل کرایه زرین	شبانه روزی - با مجوز طرح ترافیک
مسافر شرکت / آقای / خانم : سلطانی	مبدأ: چهارراه سرسبز
نام راننده: محمدی	مقصد: کیلومتر ۱۸ جاده کرج و برگشت
مبلغ دریافتی: ۱۰۰۰۰ ریال	شروع ساعت: ۹/۳۰
نشانی: بزرگراه رسالت - ابتدای مدائین - تلفن ۷۷۰۰۰۰۰	پایان ساعت: ۱۲/۴۵

شماره: ۱۳۲	فروشگاه پرستو	تاریخ: ۱۳۹۴/۱۲/۲۱		
شماره ثبت:	فاکتور فروش	صورت حساب آقای / شرکت: مؤسسه پارسیان		
	کد اقتصادی:			
ردیف	شرح	تعداد	فی	مبلغ کل
۱	مایع دستشویی	۱۰ گالن	۱۵۰،۰۰۰	۱،۵۰۰،۰۰۰
۲	مایع ظرفشویی	۱۰ گالن	۱۲۰،۰۰۰	۱۲۰۰،۰۰۰
۳	زمین شوی کنفری	۲۰ عدد	۶۰،۰۰۰	۱۲۰۰،۰۰۰
۴	پارچه تنظیف	۴۰ متر	۲۵،۰۰۰	۱۰۰۰،۰۰۰
جمع کل: چهارمیلیون و نهصد هزار ریال				۴،۹۰۰،۰۰۰
نشانی: خیابان چهار راه مولوی خیابان صاحب جمع مهر و امضا فروشنده:				

شماره: ۰۱۹	رستوران نادر	تاریخ: ۱۳۹۴/۱۲/۲۷		
شماره ثبت:	فاکتور فروش	صورت حساب آقای / شرکت: مؤسسه پارسیان		
	کد اقتصادی:			
ردیف	شرح	تعداد	فی	مبلغ کل
۱	جوچه کباب مخصوص	۸ برس	۱۶۰،۰۰۰	۱۰۲۸۰،۰۰۰
۲	ماست یک نفره	۸ عدد	۱۰،۰۰۰	۸۰،۰۰۰
۳	دوغ خانواده	۲ بطری	۳۰،۰۰۰	۶۰،۰۰۰
جمع کل: یک میلیون و چهارصد و بیست هزار ریال				۱۴۴۲۰،۰۰۰
نشانی: خیابان گلبرگ شرقی - نرسیده به دردشت مهر و امضا فروشنده:				

بانک ملی ایران شعبه قصر

شماره: ۶۷۴۸۲۱ الف ۲۱۸

تاریخ: ۱۳۹۴/۱۲/۲۸

شماره حساب ۱۶۰۰۳۲۰۰۴۵۶۷۳۲۷ نزد شعبه: رسالت

مبلغ به عدد: ۱۳,۶۸۰,۰۰۰ ریال به حروف: سیزده میلیون و ششصد و هشتاد هزار ریال تأیید می‌شود:

دریافت و به حساب فوق منظور گردید.

شعبه:

نام پرداخت کننده: سلطانی

دریافت شد
بانک سپه - شعبه میدان رسالت

حل:

۱ صدور سند حسابداری افتتاح حساب تنخواه‌گردان به تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۴

شماره سند:	شماره صفحه دفتر روزنامه:	مدرسه.....			
تاریخ سند:	تعداد ضمائم: ..... برگ	سند حسابداری			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ بستانکار	مبلغ بدھکار	مبلغ جزء
.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....
جمع:					
شرح سند:					
تصویب کننده: تأیید کننده: تنظیم کننده:					

۲ صدور سند حسابداری ثبت هزینه‌های انجام شده تا تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۶

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدھکار	مبلغ بستانکار	شماره صفحہ دفتر روزنامہ:	تعداد ضمایم: ..... برگ	مؤسسه ..... سند حسابداری	شماره سند: تاریخ سند:
جمع:									
شرح سند:									
تصویب کننده:					تأیید کننده:				
					تنظیم کننده:				

۳ صدور سند حسابداری ترمیم تنخواه گردان به تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۸

۴ صدور سند حسابداری بستن تنخواه‌گردان در پایان سال مالی به تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۹

مؤسسة پارسیان گزارش تنخواه‌گردان آقای سلطانی						
 واحد حسابداری خواهشمند است، اسناد و مدارک ضمیمه جمعاً به تعداد .... فقره را رسیدگی و وجه آن را به مبلغ .... ریال پرداخت نمایید.						
مشخصات مدارک						
ملاحظات	قيمت کل	قيمت هر واحد	تعداد	مقدار/تعداد	شرح	تاریخ شماره نام فروشنده
جمع:						
امضای تأیید کننده				امضای مسئول تنخواه‌گردان		

شماره صفحه دفتر روزنامه:	.....	شماره سند:
تعداد ضمائم:	..... برگ	تاریخ سند:
ردیف	کد حساب	شرح
ردیف	کد حساب	شرح
جمع:		
شرح سند:		
تصویب کننده:		تأیید کننده:
تنظیم کننده:		

نظر هنر آموز				خوددارزیابی هنرجو	شاخص‌های مورد ارزشیابی	ردیف
ناموفق	موفق	ناموفق	موفق			
				حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط	۱	
				همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)	۲	
				شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری	۳	
				پاسخ صحیح به سوالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن	۴	
				ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی	۵	
				شناخت انجام محاسبات و مانده‌گیری حساب تنخواه‌گردان	۶	
				شناخت نحوه بستن حساب تنخواه‌گردان در حالت‌های مختلف	۷	
				صدور سند حسابداری بستن حساب تنخواه‌گردان در حالتی که تمام مبلغ هزینه شده باشد.	۸	
				صدور سند حسابداری بستن حساب تنخواه‌گردان در حالتی که هیچ مبلغی هزینه نشده باشد.	۹	
				صدور سند حسابداری بستن حساب تنخواه‌گردان در حالتی که بخشی از آن هزینه شده باشد.	۱۰	

ارزشیابی شایستگی ثبت تنخواه‌گردان

استاندارد عملکرد

- ۱ افتتاح حساب تنخواه‌گردان
- ۲ کنترل اسناد هزینه
- ۳ ثبت اسناد هزینه
- ۴ بستن یا تسویه حساب تنخواه‌گردان

شرایط انجام کار

اتاق کار، میز و صندلی، کامپیوتر، ملزومات اداری، ماشین حساب، نرم‌افزار حسابداری، فاکتور خرید کالا، فرم صورت خلاصه تنخواه، فرم سند حسابداری، مهر (باطل شده یا ثبت شد) دستورالعمل و آیین نامه تنخواه‌گردان
حداقل تعداد فاکتور مورد نیاز، ۲۰ مورد سند در مدت زمان ۳۰ دقیقه

رویه کار / محصول / درون داد

- ۱ به کارگیری آیین نامه ها و دستورالعمل های تنخواه‌گردان
- ۲ بررسی نوع تنخواه از لحاظ نوع هزینه
- ۳ آشنایی با تعریف هزینه و تفکیک هزینه ها از مخارج دیگر
- ۴ تعیین سرفصل هزینه و تفکیک به مراکز هزینه
- ۵ کنترل کسور قانونی (مالیات تکلیفی موضوع ماده ۱۰۴ و اضافات مالیات بر ارزش افزوده)
- ۶ کنترل اسناد هزینه (فاکتور - استعلام)، کنترل امضاهای مجاز، کنترل شناسه ملی، کد اقتصادی و...
- ۷ کنترل محاسبات مدارک هزینه
- ۸ توانایی تفکیک و ثبت هزینه ها در صورت تنخواه
- ۹ مطابقت هزینه ها با دستورالعمل و آیین نامه اموال و قانون مالیات های مستقیم
- ۱۰ توانایی ثبت و صدور سند حسابداری هزینه ها
- ۱۱ الصاق مدارک هزینه به سند حسابداری
- ۱۲ مانده گیری حساب تنخواه
- ۱۳ صدور سند بستن حساب تنخواه

معیار شایستگی

کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۳
کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش
کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

تفکر کنید

- آقای نادری تنخواه دار شرکت بنیان است. با توجه به اینکه مبلغ تنخواهی که در اختیار وی قرار گرفته، بیش از نیازهای ماهانه شرکت است؛ تصمیم می‌گیرد با استفاده از این مبلغ به خرید و فروش سکه طلا اقدام کند و از سود آن بهره‌مند گردد. نظرتان در مورد نحوه عمل آقای نادری چیست؟

- صندوق دار شرکت شهاب گستر ایرانیان در حال تغییر منزل مسکونی خود می‌باشد. ایشان در پایان هر روز موظف است وجوده دریافتی را به حساب بانک شرکت واریز کند اما از آنجا که وضع مالی مناسبی ندارد تصمیم می‌گیرد وجوده دریافتی را با چند روز تأخیر به حساب بانک واریز نماید تا از این وجوده برای نیازهای شخصی خود استفاده نماید. نظرتان در مورد نحوه عمل صندوق دار چیست؟

تحقیق کنید

یک کمک حسابدار تنخواه گردان چگونه می‌تواند در راستای عدالت و تداوم یک جامعه اسلامی در چارچوب وظایف محوله قدم بردارد؟ مسئولیت‌پذیری، امانت‌داری و رازداری چه نقشی در این وظیفه دارد؟

بحث کنید

به نظر شما کمک حسابدار تنخواه گردان در رابطه با خدا، خویشن و خلق خدا (دیگران) و محیط‌زیست چه مسئولیتی دارد؟